

Med øyet som kamera

utstilling/skulptur

Æsa Björk Thorsteinsdóttir
Visningsrommet USF
Varer til 10. mai

Gjennomført debutprosjekt med uhyggelige undertoner

«Last d'Vision» er tittelen på den unge islandske kunstneren Æsa Björk Thorsteinsdóttirs første separatutstilling, og den henspeler på den tyske professoren Willy Kühnes eksperimenter med de kjemiske prosessene som finner sted i øyet. Kühne sammenlignet øyet med et fotografisk laboratorium, og forsøkte å fange bildet som oppstår på netthinne når vi ser. I 1878 foretok han et eksperiment med en kanin som ble bundet fast slik at hodet vendte mot et vindu med sprosser. Dyrets hode ble først tildekket med mørkt stoff, deretter ble stoffet fjernet og dyret ble eksponert for lys i tre minutter. Umiddelbart etter ble hodet kappet av, øynene fjernet, og netthinne skåret ut og lagt i fikseringsbad. Neste dag kunne Kühne betrakte bildet av sprossevinduet på kani- nens netthinne.

Denne makabre, men også fascinerende historien, fungerer som en del av utstillingen, og klinger med i møtet med Thorsteinsdóttirs arbeider. Størsteparten av rommet er blendet av, og i denne delen har hun skapt et «mørkerom» hvor øyet og synet utforskes.

På gulvet står en serie på sju vide glassboller. De kan gjerne betraktes som dekorative bruksgjenstander, men deres jevnt avrundete form får dem også til å se ut som kontaktlinser i kjempestør-

relse, eller altså: øyets netthinne. Bollene er dekorert med abstrakte mønster som er fotooverført, og kan kanskje vise til synsinntrykkene øyet mottar før de er blitt tolket av hjernen. En annen glassballe er vendt opp ned, og er dekket av et rundt gulbrunt felt med sort kjerne. På avstand ser det ut som en praktfull solsikke, på nært hold viser det seg å være et videoopptak av øyets regnbuehinne. Den mørke pupillen vider seg ut og trekker seg sammen i en langsom pulserende rytme.

En annen video er projisert på en av veggene (et samarbeid med Jana Winderen). Motivet ser ut som et abstrakt landskap i glødende farger, og gir assosiasjoner til Marianne Hesses videobilder, men også til den glohete glassmassen før den blir formet. Gradvis endrer «landskapet» seg, og øyets hvelvede form gjenkjennes. Denne gangen er det filmet fra siden, på nært hold.

I Thorsteinsdóttirs «laboratorium» vendes blikket bokstavelig talt mot betrakteren selv. Vi som ser, blir samtidig sett av det vi ser på. Det skjer en paradoksal omvendning av relasjonen mellom verk og betrakter, slik vi vanligvis tenker oss den. Videoopptakene av øyet på nært hold understreker øyets sårbarhet, kanskje også den latente smerten ved det å se og bli sett.

Glasskunst som beveger seg ut over bruksgjenstandens område er sjeldent å se her i landet. Thorsteinsdóttir bruker glassets muligheter på en overbevisende og tankevekkende måte.

ANMELDT AV
TORILD GJESVIK

Bergens Tidende 29. april 1998